

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

§. 2. De re vendita sine merce.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

venduntur, vel in foro scrutariorum minoris aestimari solent, quam quae in propria officina quaeruntur. 4. Est singularis commoditas, quam venditor ex re vendita habuit, eaque in gratiam emptoris se spoliatur. 5. Si emptori commodum non sit emere, sed à venditore rogatur, ob hanc circumstantiam aliquantulum minuitur pretium mercis: sicuti & pretium locationis; si conductori commodum non sit conducere.

§. II.

Dere vendita, seu merce.

Nondum dabitur venditor fidem habere emptori in pretij solutione, ideoque mercis dominium transferre: aliàs dominium mercis emptori non acquiritur, nisi vel soluto precio, vel cautione pignoris, si venditor alia ratione emptoris fidem securus fuerit. Ratio, quia dum ex parte emptoris contractus nondum completus est, merito venditor rem venditam sibi obligatam tenet.

Res in specie empta, si etiam ante traditionem ab emptoris culpa pereat, emptoris damnum est: V. C. grex ouium, vini dolium, hic equus, hæc arca, ligni plaustrum: secus si res indeterminatè, seu in genere empta fuit. V. C. ex grege 10. oues.

Venditio interdum fit ad numerum vel mensuram, V. C. in singulas vini amphoras, certum pretium habendo, & tunc periculum ad venditorem pertinet, donec mensuratum fuerit, eò quod venditio ante perfectam censetur, sed quasi sub conditione facti dimensionis, numerationis &c. accesserit. Quod si venditio fiat ad corpus, id est, ut totum simul venditum fuerit, V. C. plaustrum vini; neque actum, ut degu-

Nu 2 stare

NB staretur, vini periculum emptor præstare debet.
NB. Sed si expressè vel tacite actum, ut degustaretur
antequam omninò perfecta venditio esset, pericu-
lum ad venditorem spectat. Quod si certum tempus
præfixum ad gustandum aut mensurandum, putabilem
moram, emptoris periculum ad ipsum spectabit.

- 14 Venditor mercis vitium occultum significat
netur, alioquin rescindi potest contractus, si de
causam contrahendi dedit. Ratio, quia ad officium
venditoris pertinet, mercis naturam & qualitates
manifestare, quatenus id scire emptoris interest.
vitio autem manifesto non est necesse emptori
monere, ipse enim sibi imputare debet.

Quod si verò dolus sine dissimulatio vitij occul-
tæ causam emendi non præbuit, quia nihilominus
missit emptor, licet minore precio, tunc non res-
cinditur actio ad rescissionem contractus, sed ad
tuendam partem precij, quando minoris res em-
pta fuisset, si vitium ignoratum non esset.

- 15 Si merx vitiosa aliqualem usum habet ad em-
endum, ob quem emitur (V. C. calcei ex corio debili-
tati) interdum necesse non est vitium occultum
manifestare. Nam alioquin magnum fortuna-
men mercatores subire debebunt, quando meli-
ores merces distrahere poterunt; ipsi tamen
temerè omnis generis ac qualitatibus emere sole-
bet tamen in hoc casu plerumque mercator merce-
minoris vendere, ob eius vitium. Quod singu-
liter notandum est equorum venditoribus, licet
cundum municipales constitutiones, non nisi
vitia, die *Hauptmängel* edicere teneantur; si
equus venalis alio quocunque vitio laboret.

quod minus vilis existat, necessariò remittendum
 esse de ipsius precio: alioquin in conscientia foro
 iniuria committitur, cum restituendi onere, pro-
 pter inaequalitatem rei datae, & rei acceptae: ita mer-
 catores statim damnari non possunt, si vino aquam,
 & picem admisceant; modo exinde emptori-
 bus nullum damnum inferatur, & merx proportio-
 nis precij, quo venditur, satis idonea sit ad consue-
 tum vitium. In specie tamen oenopolae, si vino a-
 quam in quantitate immodica admisceant, plerun-
 que damnum inferunt & peccant, quia vinum aqua
 citius facilius acescit, & tam diu non conseruatur.
 Quod si ad vim meliorem concoctionem vile sit
 modicum aquae infundere, aut emptores abhor-
 tati à vino ob eius meracitatem, nisi aqua pa-
 rum temperetur, non erit necesse, idè de precio
 mutare. Inò si à Magistratu iniuste taxentur
 oenopolae (vi & pittores) & damnum pati debe-
 ant, nisi admisceant aquam, possunt admis-
 cere.

Denique si venditor ignorauit mercis occultum
 vitium, non tenetur prestare damna, quae exinde
 emptor accepit, V. C. si pecus mo. bos iungregem in-
 fecit, insuper venditio valida est, sed competit em-
 ptoria actio, quanti minoris emisset, si id ita esse sci-
 uisset.

Actio, Quantò minoris (in foro ciuili intra an- 16
 num durans) in foro conscientiae etiam ultra annum
 durat ad petendum precium iustum.

Actio redhibitoria, tendens ad rescissionem
 contractus solum intra annum dimidium durat.

Peracta venditione partium consensu fructus o- 17
 mnes pendentes, tum maturi, tum immaturi ad em-

prorem spectare debent. Ratio, quia fructus pendentes censentur pars fundi, percepti ante sunt venditoris. Emens equum, censetur etiam emisse ornamenta; ephippium, frænum. Vendita domo etiam seræ, clauis, item was Nagelhafft ist.

NB. Si domus vendatur, quæ alteri elocari est pensio pertinet ad venditorem, proportionem temporis elapsi, usque ad celebrationem contractus. Pensiones ex re frugifera, agro, vinea, dividuntur sunt secundum rationem ac proportionem fructuum, quatenus ij vel ad emptorem vel venditorem spectant. Ratio, quia pensio soluitur ratione fructuum, ergo iure illi debetur, cui alias fructus venditæ deberentur.

18 Peracta venditione etiam fructus producti seu postea exorti ad emptorem spectare debent, etiam si pretium solutum non sit. Nam fructus naturaliter consequuntur substantiam rei frugiferæ. Ergo cum emptor iusto precio rei frugiferæ substantiam emit, simul etiam emit ius atque potentiam fructuum. Deinde æquum est, ut ad eum spectet commodum ad quem spectat periculum. Contrariæ leges civiles ita intellectæ sunt iniquæ.

19 Usuræ precij non soluti exigi possunt, si comminatoriæ sint, V. C. quia venditor pecunias negotiari exposuisset, si tempestivè solutæ fuissent. Quia quæcunque naturalis causa alieni damni est, illud refarcire tenetur. Usuræ verò contrariæ exigi possunt, quia pecuniæ suapte natura hereditariae sunt.

20 Si venditio ita fiat, ut periculum rei venditæ terim donec precium solvatur ad venditorem pertineat, tunc fructuum æstimationem is exigere potest.

Itē autem contractus omnium damnandus est, V.C. Vendo tibi, tradoque agrum, vineam, ea lege, ut precium apud te sit in deposito, quoad æqualis bonitatis vinea mihi emenda offeratur interea soluta mihi annuam pensionem proportionem perceptorum fructuum. Ratio; Cum enim pensio à venditore exigi non possit ratione fructuum, quippe qui emptionis iure ad emptorem spectant, sequitur ea exigi ob dilatatam precij solutionem; quod usurarium est.

§. III.

De venditione rei alienæ eiusque e-
uictione.

Venditor ex ipsius contractus natura emptori ²¹ obligatus est de mercis euictione V.C. si aliquis rem emptam ab emptore, actione reali intentata, euincat & auferat; quia videlicet demonstrat se eius esse dominum, tunc venditor emptori precium restituere cogitur. Insuper quanti eius interest rem euictam non esse; dummodò tempore contractus ignorarit emptor rem alienam esse, & licet ipsi postea mora denunciarit venditori, ut se defendat.

NB. Si res aliena emptori ignoranti vendita fuerit, valet contractus, & dominium precij venditori acquiritur.

Obijcies. Videri aliquam inæqualitatem, si emptor alienæ rei dominium non acquirat & tamen precij dominium in venditorem transferat. Resp. Non esse